

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ven. Viri Thomæ Malleoli A Kempis, Canonici Regvlaris
Ordinis D. Avgvstini. Opera Omnia**

Thomas <von Kempen>

Dvaci, 1625

Capvt Primvm. De Solitudine.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45790)

*Psal. 118.**Psal. 105.*

quod effodi mihi. Gaudisum sum vehementer, quod inteni sepulchrum, ut dormiam in illo, & non videam mala super terram. Tædet animam meam vitæ meæ, & dolor meus reuouatur quotidie. Peto ergo mi Domine Deus, ut absoluas me ab omni peccatorum vinculo, & desuper terram eripias me, quia melior est mihi mors quàm vita. Et quid hic amplius faciam? Trāseunt dies & dies, anni & anni, seruus autem tuus non multum proficit. Ne protrahas indignum seruum tuum, nec patiaris eum diutius vagari post vanitatem huius vitæ. Erraui sicut ovis, quæ periit; require seruum tuum Domine, quia tempus est. Neque iustitia mea, neque bonitas mea Domine: sed misericordia tua & mansuetudo, quæ mensurari non potest. Secundum hanc fac mihi seruo tuo, & visita me in salutare tuo, ad viuendum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ; ut lauderis cum hereditate tua quam acquisisti sanguine tuo. Qui cum Patre & Spiritu sancto manes Deus benedictus in secula. Amen.

DE SOLITVDINE

ET SILENTIO.

CAPVT PRIMVM.

De Solitudine.

ARGVMENTA HVIVS CAPITIS.

P refatio, in qua commendatur solitudo.	§. 1
De consideratione diuina bonitatis.	2
De humilitate nostra, secundum ordinationem Dei.	3
Vtile esse existenti in quiete, ut recogitet de priori labore.	4
De amore ad solitudinem & secretum.	5
Quod non omnium est vacare.	6
Contemptus consolationum extranearum.	7
Consolatio infirmorum.	8
Consolatio in scripturis diuinis.	9
Spiritualis dilectio ad Sanctos.	10
Congratulatio ad piè defunctos.	11
Consolatio spiritualis hominis.	12
Communis vita magna iam apparet, si bene seruetur.	13
Signa deuotorum.	14

Teh.

<i>Tentationes deuotorum.</i>	15
<i>Reprobatio temporalis solatij.</i>	16
<i>Commendatio dulcedinis celestis, qua est in Christo.</i>	17
<i>De familiaritate cum Iesu.</i>	18
<i>Quod diuersimodè nunc adest Iesus dilectis suis.</i>	19
<i>De laude patientis aduersa cum Iesu & scandala.</i>	20
<i>De solatio habendo cum Christo Iesu.</i>	21
<i>Vita Christi & sanctorum extra mundum fuit.</i>	22
<i>De quiete cellicola à turbine seculi.</i>	23
<i>De inclusorio & secreto cordis in omni loco.</i>	24

1. Prefatio, in qua solitudo commendatur.

Charissime, cū esses in occupationibus externis, & pro nomine Christi laborem subiisses fraternum, breui quadā admonitione (sicut tunc poscebat rei utilitas) te iuuare quasi spiritali manu volui, quoniam aliter non potui; vt dum illam aliquādo attenderes, rectius inter curas ambulares. Sed iam nunc cū solutus sis ab illo onere, & restitutus pristinae quieti, etiam solatium fraternum tibi nolo subtrahere: sed modicum de amore cellæ & silentij custodia (quia sic ordo postulat viuendi) dicam.

2. Confederatio diuina bonitatis.

Debes in hac restitutione tua, diuinam super te bonitatem multiformiter attendere & ei, quacunque de causa factū sit, multum regratari. Autūno quod pro tuo profectu erit, quicquid expertus es in illo officio, quod ante nesciebas. Spero iterū, quod nō minus tibi prosperabitur ad bonum tuum, quoniam liberatus es & solutus, atque tibi plenius redditus.

3. De humilitate nostra, secundum ordinationem Dei.

In omnibus denique temporalibus variationibus, siue per nos siue per alios contingunt, supernam ordinationem considerare debemus; & tali ordinatione nos humiliter Deo prosternere, atque petere, vt ipse nobis donet, quod salutē nostræ plus viderit prodesse. Sicut lutum in manu figuli, ita nos in manibus eius. Tantū dignetur nos facere vas in honorem, & non in contumeliam. Siue fecerit nos paruos, & contemptibiles, & extremos inter fratres nostros, non hoc multū curemus, dummodo æquē illi mereamur placere. Et vtique credimus & confiteri debemus; vnū Deum patrem nos omnes habere, quotquot siue per gratiam

tiam siue per naturam existimus. Et ideo de inæqualitate meritorum & distributione officiorum, nulli expedit iniuste cogitare aduersus aliquem quantumlibet despectum & inferiorem ceteris hominibus in hoc mundo. Ad propositum ergo rediens dico, quod propter dimissam illius officij curam, non es modo inferior aut inutilior ad pia opera facienda, de quo aliqua scripsi tibi, vt senteras tunc conuenientia: sed forte modò talia non sapiunt, quia non conueniunt bene. Sed quid in futurum adhuc valeant, nescis, cum possit res confimilis aduenire. Sunt tamen ibi, si aduertis, quedam que quieti & proposito presentis deseruiunt.

4. *Vtile est existenti in quiete, ut recogitet de priori labore.*

In quiete
& ocio
suauis est
& utilis recordatio
laboris
præteriti.

SI ergo ad memoriam tuam redeunt illa onera & occupationes elapsæ, forsitan vtiliter interdum prosunt; tunc credo clarius senties, quantum distat inter tunc & nunc. Videbis quoque, quod tuæ virtutis non fuerat animam potuisse sub interiori custodia in occupationibus seruare, quando & in quiete vix cohibere se praualeat humana infirmitas. Pepercit igitur tibi Deus, & ideo gaude in adepta simplicitate; & conuerte sensum tuum liberius iam ad intelligentiam spiritualium rerum. Citò vilescet sapientia terrena, amanti celestem sapientiam. Rarò diu conueniunt, frequens exteriorum occupatio, & diuinorum secretorum notitia.

5. *De amore ad solitudinem & secretum.*

Cant. 8.
Iog. 5.

VEge dilecte mi, ait sponsa: quia & sponsus Iesus legitur etiam declinasse à turba constituta in loco. Eris frequenter cum Iesu, si amaueris secretum, & curaueris custodire paradisi locum, quem beatus Hieronymus cellam nominat dicens: Quamdiu non es in patria, cella sit paradus tuus. Inibi gaudebis in Domino, & confabulaberis ei, & ille respondebit tibi: Appropinquabit cordi tuo lux eius, & veritas manifestabitur tibi amplius. Sole orto & feruente, multiplicabuntur radij illius; & Christo veniente, illustrabitur interior domus tua. Emundaberis lumine nouo, & in fulgore eius persultabunt omnia interiora tua. Et dices: Domine quis similis tibi? Quam verus sermo, quem legi: *In lumine tuo vidimus lumen?* Et nunc Domine Deus, illuminatio mea, & salus mea, in lumine tuo ambulabo, & in nomine tuo exultabo tota die, & in iustitia tua exultabo; quia gloria virtutis meæ tu es, & in beneplacito tuo voluntas mea stabit.

Psal. 34.
Psal. 35.
Psal. 36.
Psal. 38.

6. *Non est omnium vacare.*

Considera gratiam tibi desuper datam, & viuere secundum eam curato, quoniam non omnibus sic vacat solatiari cum Christo, quemadmodum oblatum est tibi aptum & sufficiens tempus præ cæteris. Tantum absit spiritus Iesu, qui docet & illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Cui enim adest spiritus eius, non habes requirere præsentiam alicuius hominis, vt conso- Ioan. 1. leris. Quando autem abest, exspecta eum, quoniam veniet, & non tardabit.

7. *Contemptus consolationum extranearum.*

Auere tamen oportet, vt de foris superflua solatia non petantur: sed vel interim silentio & luctui insistere, aut cum amico de negligentia & angustia sua conferre. Et ista hominis consolatio, satis utilis & necessaria tempore suo, quia non omnium est dicere cum Apostolo: Quia non ab homine, neque per hominem Galat. 1. didici, sed per reuelationem Iesu Christi. Qui humano solatio non eget, multum super hoc regratiari Deo potest.

8. *Consolatio infirmorum.*

ET qui adhuc carere non potest, quid nisi Deum in seruis suis humiliter audire debet: & non sicut ab homine, sed tanquam ab ore Dei prolatum sit, consolationis verbum suscipere? Qui etiam per scripturas nobis adhuc tanquam paruulis loquitur, habeamus tamen aliquid, vnde consolemur.

9. *Consolatio in scripturis diuinis.*

Est enim non parua consolatio, qui nullam exteriorem habet, quod delectatur in scripturis diuinis. Et cum legit Euangelium aut Prophetas, nonne videtur quodammodo colloquium celebrare cum Iesu & Apostolis eius, nec cum prophetis antiquis? Et cum cæteros libros doctorum audivissimè legit, quid nisi ex bona eorum societate, à se omne mentis fastidium repellit? An non sapissime, cum Augustinum vel Gregorium legis, tanquam præsentem eos intueris? Aut minori affectu eorum dicta complecteris, quia in carne non sunt; quam si viuerent, & ad te sua scripta direxissent?

10. *Spiritualis dilectio ad Sanctos.*

Posset fortè magis aliquid conferre tibi veneranda ipsorum præsentia: sed spiritualis homo hanc affectionem facillè supergreditur, cui in Deo omnes viuunt & præsentem sunt; qui &

& in hominibus sanctis non tantum corporalem aspectum, quantum diuinam in eis gratiam intuens, spiritualiter eos ubique diligit & veneratur. Nonne & prædictorum duorum Patrum sententia meminit, quòd ideo Iesus Christus suam nobis corporalem subtraxit præsentiam; vt fide coleretur potius quàm oculo, & spiritu ac mente arctius diligeretur quàm aspectu? sicut idem ipse Dominus noster ait: *Nisi abiero, paraclitus non veniet. Expediet enim vobis, vt ego vadam.*

Ioan. 6.

11. *Congratulatio ad piè defunctos.*

CUm ergo tollitur à nobis spirituales amici, si sequitur Christum ad cælos ascendentem, congaudendum erit vtique eis, quia vadunt ad Patrem, quia illam cælestem mansionem accipiunt, ad quam nostra peregrinatio in hac valle lachrymarum toties suspirat. Si verò aliqui adhuc differuntur à regno, pro paruulorum eos nimirum consolatione viuere credendum est, quibus lac spiritualis consolationis opus est.

12. *Consolatio spiritualis hominis.*

Qui autem ad tantam gratiam peruenire potest, vt sine humano solatio etià & solus viuere dulce habeat, gaudeat quoniam quanto exterius minus querit, tanto vberius intus per spiritum consolari merebitur. Huiusmodi hominis est, iugi meditatione diuinæ legis cuncta terrena obliuisci, & ardenti mentis desiderio beatorum gaudijs interesse, ac omnem consolationis suauitatem in illa beatitudine constitueret atque ex hinc frequenter haurire fluentia deuotarum lachrymarum, quæ ipsi etiam præ amoris magnitudine dulces sunt, quemadmodum sanctus Dauid ex desiderio videndi Deum loquitur: *Fuerunt mihi lachryma mea panis die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, vbi est Deus tuus? Quam bonum est homini sic esse! sed non sine labore & custodia sui poterit diu sic esse. Multa sunt enim, quæ hominem à suo proposito retrahunt.*

Psal. 41.

13. *Communis vita magna iam apparet, si bene seruetur.*

Sed tamen magnum pro nunc videtur, si quis communis vite sequens formam nullos superfluos exitus & circuitus faciat licet propter grauitatem vite, quandoq; necessarios egressus deuotare aliquid maius sit. Qui adhuc largioribus indigent consolationibus, non sunt despiciendi, nec frangendi: fortè expedit aliquibus, vt parumper de aère rapiant. Quia si omnem perdidissent
humanam

humanam consolationem, cum diuinam nondum idonei sint perfectè capere, consumentur tædio, & affligentur plustquam oportet, nescientes viam fortium imitari. Tu autem ascende modicum altiùs, & sic compatere aliis, vt imitari tamen eorum infirma non velis. Strictiora tamen & grauiora, quàm portare sufficias, non approbo; sed secundùm facultatem tuam, secretum & solitudinem, vt religiosiùs vaces, propono.

Infirmorū
habeatur
ratio, quo
ad solatia
pertinet,

14. Signa deuotorum.

Bonum signum deuotionis est, cellam amare, vel alterum locum aptum ad vacandum Deo expetere, ne impediatur spiritus in oratione vel meditatione cælesti. Amabilis talis vita, non onerosa. Siquidē deuotis mentibus omnis locus secretus aptus & placidus, & omne tempus breue ad exercitia spiritualia.

Spiritualis
homo se-
cessum
amat.

15. Tentationes deuotorum.

Forte aliter interdū sæpè experiuntur: & eis quælibet dulcia & leuia, in amaritudinem & tædiū vertuntur. Cum ergo talia superueniunt, non idcirco priora bona postponere debent: nec putare quòd Deo displiceat propositum sanctum: sed cogitare quàm utile sit, vt quandoque parum tribulentur, & probentur à spiritibus malignis, & sic per patientiā fructus bonos afferant. Admonentur per hæc quoque, de cætero fieri solictiores ad tolerantiam aduersitatum, quia non tantum in quiete, sed etiam in tribulationibus & tentationibus, Deum diligere & laudare, gloriosior profectò via perfectionis est ad eternam vitam.

16. Reprobatio temporalis solatij.

Quid potest boni conferre homini, breue & inane foris solatium? Aut quid, postposito creatore, capietur de creatura iucunditatis? Nisi per creaturam quærat ascendere ad conditorem, laborabit, nec satiabitur anima eius. De consensu, creatoris ad amandum creaturas exire licet, de sensu verò carnis at- trahere delectationem, vetitum est spiritui.

17. Commendatio dulcedinis cælestis, qua est in Christo Iesu.

Agnosce Sponsi cælestis speciem, & aduerte dignitatem amoris tui; quia quicquid præter ipsum amaueris, non implebit te, sed fugiet abs te. Fugit omnis gloria terrestrium, & propinatur amantibus eam fel & acetum in nouissimis. Saturitatem nõ habet mundus, neque olei suauitatem. Iesus autem dulcedo ineffabilis, & totus desiderabilis, qui suos consolatione internæ pacis in præsentem frequenter visitat, & in futura vita satietate mirifica adimplebit.

18. De familiaritate cum Iesu.

Ioan. 14.

Quare igitur ipsius ditari consolatione, ipsius secreta dulcedine refici, ipsius casta familiaritate in abyssum diuinitatis recipi; quia vox eius est: *Nemo venit ad Patrem nisi per me.* Nullus locus tam solitarius sit, in quo Iesus priorem locum non habeat. Sine illo, omne secretum tumultus; cum illo, omnis locus quietus & delectabilis. Dulcius est esse cum illo in cruce quam cum illo in paradiso. Ipso praesente, quid iam deesse poterit?

19. Quod diuersimode nunc adest Iesus dilectis suis.

Ioan. 16.

2. Cor. 9.

2. Pet. 1.

Nunc tamen adest, sicut peregrinationi nostrae congruit, postea videbitur sicuti est. Adest quidem semper, sed non eodem modo. Quia aliquando iudicium suum nobis per tribulationem flagella aperit: aliquando misericordiam suam per ablationem aduersantium restitutionemque pacis manifestat. Sic adest piis dilectoribus suis, ut tamē sine pressura in hac vita non sint. *In mundo* (inquit) *pressuram habebitis; sed confidite, quia ego vici mundum.* Sic adest ipse tamquam filius pater; ut castigati, & non mortificati; ut destituti, sed non derelicti; ut infirmi facti, sed fide non fracti; ut lugentes & egentes, sed spe gaudentes & charitate feruentes, melius & expeditius tendant ad aeterna, formidolosius & despectius teneant praesentia. Rursum adest electis gratiam infundendo, interius consolando, caelestia reuelando, pacem mentis & corporis largiendo, vitia & passiones supprimendo, tentationes & grauitates caeteras auferendo. Sed non semper durat haec clarior hora: quia iterum se subtrahens, permittit penē omnia contraria euenire, ut fides illorum preciosior sit auro, quod per ignem probatur. Et tamen tunc adest etiam, & satis vtiliter & fructuosē, licet sustinenti sit grauius & indelectabilis.

20. De laude patientis aduersa cum Iesu & scandala.

Luca 7.

Quam laudabilis hic, cui Iesus placet non minus in aduersa quam in prosperis. Qui cum illo manducat & bibit, & iterum libenter esurit & sitit. Qui sequitur eum vsque in montem visionis & gloriae, & constanter non formidat sequi eum in periculo; contreturque in singulis istis, quoniam bonus, quoniam dulcis, & amabilis, atque laudabilis valde. Hinc ipse dicit: *Beatus qui non fuerit scandalizatus in me;* quando videlicet aduersa contingunt. Quia in prosperis scandala non vrunt, nec eo tempore probatur esse discipulus Iesu. Dilige ergo eum, quando bona tribuit: dilige eum, quando eadem tollit: insuper & quando tribulationem mittens affligit. Nulla aduersitas, nulla prosperitas

ritas cor penitus ab eo separet. Nec mirum, si grauetur & tribu-
latur ipsa natura, cum instat passio: dummodo tamen spiritus se
subdat voluntati & ordinationi eius, manet utique in patiente
natura dilectio.

21. *Desolatio habendo cum Christo Iesu.*

Hic itaque pro solatio vnico tibi sit: vbicumq; fueris, & qua-
litercumque tecum transierit, ipsius in te mansionē semper
sitias, & omnia consilia tua in eo permaneant. Gratiam eius &
præsentiam summè caueas violare, quia illo offenso quid pacis
habebis? Alta cogitatio & sensus elatus, amor temporalis & af-
fectus visibilium, & quodcumque vile gaudium de creaturis,
obnubilat cor etiam sanctum: ne videatur Iesus cum Patre in
caelo, aut sub matre in præsepio. Inspida fiunt omnia deuota
Christi mysteria conuertenti se ad exteriora & inania. Affectus
verò affectum vincit: & qui spiritualia sapit, omnia inferiora
propter Christum libenter derelinquit.

22. *Vita Christi & sanctorum extra mundam fuit.*

Anecessit nos forma filij Dei, & secuti sunt eum omnes ex-
ercitus Sanctorū in albis. Vilipensus est à philochristis om-
nis decor exterior sensibilium rerum, aurum & argentū, lapides
preciosi, varius ornatus vestium abundantia diuitiarum, copio-
sus apparatus epularum, voluptas carnis, frequentia clientium,
effrenatio deliciarum: & omne delectabile & commodum cor-
poris non potuit emollire corda Sanctorum, nec inficere nares
eorum, neque seducere oculos eorum, quia florentem mundum
mentis despectu calcarunt: cum scirent profectò celestē finem
habiturum omne gaudium presentis vitæ, & postea in breui se-
cuturum præmium, quod nullo fine claudetur. His tamē om-
nibus irretitus est mundus miserabiliter, his insanit libidini-
bus, his lætatur luti volutabris. Tacere melius est de his, quàm
imunda purgamenta reuoluere: ne coinquinationis suæ pul-
uerem etiam ad secretum mentis hostis iactet, ne tumultus in-
ferat, ne meliora dirimat, ne occasionem alicuius maculæ ex
hac recordatione præbeat, & sustinere non possis.

Apoc. 7.
Spirituali-
bus cura
est etiam
tacere de
mundo.

23. *De quiete cellicole, à turbine seculi.*

Quam bene agis cellicola, quod spretis seculi tumultibus,
confugisti sub vmbraculum Christi, vbi interim repaules
quiete felici. Quam sapienter elegisti latere: quam proficue co-
hæris soli Deo viuere, & eius oculis tantummodo apparere. Si
Christum & matrē Christi diligis, si amantes Iesum & curren-
tes post eum deuotè sequeris, non erit in te amor & cura car-
nis, neque angustus paupertatis locus, neque labor tædiosus,
neque tristes solitudo tua, neque silentium non iucundum.

24. De inclusorio & secreto cordis in omni loco.

Spiritualē
semper se-
quitur so-
litudō.

IOAN. I.

GEN. 6.

FAc tibi quoddam cordis inclusorium, vt etiam quolibet in loco constitutus sis, tecum comiteretur tua solitudo. Arcam construe ex omni parte firmam & seratam, vt salueris ab aquis diluuij: graues enim sunt & indicibiles fluctus magni maris, secularis vtique cohabitationis. Super ripā Iordanis stabat Ioannes, & vidit Iesum ad se venientem. Stat cum eo super ripam fluminis, qui seorsum ab actibus mundanis degit, vt Iesū oculis fidei altiūs contempletur. Vnam tamen fenestram habeat arca tua, vt per eam intret Christus, & sit obliqua, ne veniat Satanas, quia minūs lætè amicum suscipit, qui inimici fraudes aditumque non obstruit. Omnibus bonis inimicus est diabolus insidiatorq; continuus, sed monachis & religiosis amplius. Qui quanto perfectiūs per iter incedunt virtutis, tanto acriūs ille nititur eos impedire, quibuscumq; potuerit artibus. Aduersus quem nos muniat, & à cuius fallacia præsignet & tuetur seruos suos Iesus Christus Dominus noster. Amen.

CAPVT SECVNDVM.

De silentio.

ARGVMENTA HVIVS CAPITIS.

D E custodia silentij.	§ I.
Exemplum silentij in Dauid propheta.	II.
Commendatio silentij, secundū priscos patres sanctos & religiosos.	III.
Virtutes silentij.	IV.
Remedium contra multiloquium.	V.
Reprehensio loquacium.	VI.
Excusatio utilium doctrinarum.	VII.
De cautela contra rigorem nimium & abstractionem singularē.	VIII.
Distinctio diuersorum hominum in silendo.	IX.
De quibusdam specialibus impedimentis, qua sunt in locutione longa.	X.
Contra nocturna colloquia.	XI.
Experimentum mala conscientia arguit talia colloquia.	XII.
Remedium contra prædicta.	XIII.
Necessaria locutiones.	XIV.
Consilium taliter loquentium.	XV.
Consideratio utilis prudentibus.	XVI.
De instabilitate leuiter & dissolutè loquentium.	XVII.
Qualiter dissiuescit homo à multiloquio.	XVIII.

DI